

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права та соціальних технологій
Кафедра публічного та приватного права

ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»
освітньо-професійної програми «Цивільна та господарська юстиція
(Суд. Нотаріат. Правова допомога)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
публічного та приватного права
Протокол № 5 від 24 грудня 2021 р.

Господарські процесуальні документи. Методичні вказівки до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» освітньо-професійної програми «Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)» / Укл.: Апанасенко К. І. - Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. – 50 с.

Укладач:

АПАНАСЕНКО КАТЕРИНА ІВАНІВНА, доцент кафедри публічного та приватного права, доктор юридичних наук, доцент

Рецензент:

ПУЗИРНА НАТАЛІЯ СТАНІСЛАВІВНА, доцент кафедри публічного та приватного права, кандидат юридичних наук, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ»	8
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Господарські процесуальні документи»	8
1.2 Структура навчальної дисципліни	12
1.3 Методи поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Господарські процесуальні документи».....	13
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	14
Семінарське заняття 1	14
Семінарське заняття 2	20
Семінарське заняття 3	27
Семінарське заняття 4	32
Семінарське заняття 5	36
Семінарське заняття 6	40
Семінарське заняття 7	43
3 ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ.....	48

ПЕРЕДМОВА

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)», мають здобути поглиблені знання норм господарського процесуального права, а також практичні навички застосування господарсько-процесуальних норм, претензійно-позовної роботи, уміння складати процесуальні документи в господарському судочинстві. Задля досягнення цих цілей до освітньої програми включено вибірковий спецкурс «Господарські процесуальні документи».

Мета навчальної дисципліни «Господарські процесуальні документи» – опанування здобувачами вищої освіти норм господарсько-процесуального права, що регулюють відносини зі складання (оформлення) господарських процесуальних документів, та набуття ними відповідних практичних навичок.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Господарські процесуальні документи» є:

- вивчення правових норм, що регулюють діяльність у сфері господарсько-процесуального документообігу;

- ознайомлення студентів з основними вимогами до складання господарсько-процесуальних документів, способами захисту прав та законних інтересів осіб у господарському судочинстві та формування умінь застосовувати ці знання на практиці, у тому числі при консультуванні суб'єктів господарських процесуальних відносин щодо способів захисту прав у суді;

- засвоєння ЗВО особливостей складання основних різновидів господарсько-процесуальних документів: заяв по суті справи, зустрічного позову, заяв про зміну предмета й підстав позову, мирової угоди, заяв з процесуальних питань, судових рішень, апеляційних і касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами та за виключними обставинами, процесуальних документів у наказному провадженні та на стадії виконання судових рішень, заяв про забезпечення позову/ доказів, документів, що підтверджують повноваження представників у суді;

- поглиблення знань студентів про порядок подання господарсько-процесуальних документів до господарського суду, про порядок обчислення та обґрунтування розміру судових витрат, правил повернення судового збору, відшкодування витрат на професійну правничу допомогу та розподілу судових витрат;

- засвоєння студентами навичок складати господарські процесуальні документи, послідовно й логічно викладати необхідну інформацію з дотриманням вимог юридичної техніки, а також поглиблення вмінь правильно тлумачити і застосовувати норми процесуального права при складанні господарсько-процесуальних документів;

- опанування навичок формулювати правові висновки і вірно застосовувати юридичну аргументацію в господарських процесуальних документах, а також обирати необхідну лексичну, граматичну форму при написанні процесуальних документів;

– формування здатності до творчого розвитку отриманих знань, умінь знаходити й користуватися інформаційними джерелами, необхідними для складання господарських процесуальних документів, а також самостійно їх аналізувати і використовувати в роботі зі складання господарських процесуальних документів;

досягнення таких програмних результатів навчання, як набуття умінь:

– вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (ПРН15);

– готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН 22);

– надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН 23);

– організовувати і вести договірну та претензійно-позовну роботу (ПРН 24).

Невід’ємним важливим елементом навчального процесу є семінарські (практичні) заняття. Опанування спецкурсу про господарські процесуальні документи неможливе без систематичного навчання й тренування студентами своїх навичок по складанню процесуальних документів. Окремі теми (наприклад, про судові витрати в господарському процесі) або окремі питання в межах тем, передбачених програмою спецкурсу, дозволяють глибше засвоїти ситуаційні задачі, виконання інших практичних завдань. Семінарські (практичні) завдання (далі — семінарські завдання) дозволяють викладачу допомогти студентам засвоїти навчальний матеріал, а також контролювати хід вивчення студентами дисципліни та оцінити рівень їх знань.

Пропоновані методичні вказівки для підготовки студентів до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи мають на меті допомогти студентам опанувати навички і вміння по складанню господарських процесуальних документів, підготовці необхідних матеріалів для звернення до господарського суду з позовами, скаргами, заявами чи клопотаннями, іншими процесуальними документами, допомогти опрацьовувати належним чином процесуальне законодавство, навчальну та наукову літературу з метою його засвоєння. Важливою складовою теоретичного матеріалу для опрацювання й подальшого застосування на практиці є правові позиції Верховного Суду.

За кожною темою в методичних вказівках наведено перелік основних теоретичних питань, запропоновано теми для написання рефератів та есе, сформульовані задачі й практичні завдання, вирішення яких сприятиме опануванню дисципліни. Необхідно пояснити, що питання спецкурсу зараз не отримують достатньої уваги дослідників галузі господарського процесуального права, тому в різних темах студентам пропонується користуватися відповідними публікаціями стосовно аналогічних питань у цивільному процесі. З огляду на уніфікованість чинних редакцій процесуальних кодексів, це не можна вважати методологічною помилкою.

Студенти можуть готувати презентації за теоретичними питаннями семінарських занять та виступи на наукових заходах (тези доповідей), писати

статті за темами рефератів й есе, а також за узгодженими з викладачем темами. Також у методичних рекомендаціях викладено перелік контрольних питань для перевірки знань студентів з дисципліни.

Для підготовки до семінарських (практичних) занять і виконання самостійної роботи за кожною темою студентам запропоновано перелік законодавчих актів і рекомендаційних роз'яснень вищих судових інстанцій, оглядів судової практики Верховного Суду, рекомендовано навчальну й наукову літературу.

Реферати та есе (основні форми індивідуально-дослідної роботи) готуються студентами за темами, запропонованими в методичних вказівках. Підготовка відповідних робіт передбачає опрацювання наукової літератури, орієнтовний перелік якої наводиться, та судової практики за відповідними темами (за наявності). Виконання реферату передбачає висвітлення наукових позицій за заданою темою, судової практики та їх аналіз. Водночас підготовка есе включає не тільки аналіз наукової літератури та судової практики, а й, насамперед, виклад власних міркувань автора за відповідною темою дослідження, творче опрацювання зібраного матеріалу.

Основні вимоги до рефератів та есе такі. Обсяг робіт - орієнтовно 5-8 сторінок, текст викладається з інтервалом 1,5 шрифтом Times New Roman кеглем 14, обов'язково наводиться список використаних джерел (наукові статті, правові позиції Верховного Суду, коментарі до ГПК тощо). При написанні робіт важливо, щоби була повністю й всебічно розкрита тема роботи, а не досягнуто встановлений обсяг роботи. Робота має розкривати актуальний стан наукової проблеми, судової практики. Наукова література, яка використовується, повинна бути датована, принаймні в більшості, останніми п'ятьма роками. За наявності актуальної судової практики її положення мають бути розкриті в роботі (насамперед, мова йде про правові позиції Верховного Суду, рішення Європейського суду з прав людини та актуальні дотепер роз'яснення Вищого господарського суду України).

Реферат та есе за запропонованою студентам тематикою, виконаний на належному рівні, оцінюється в обсязі до 5 балів (*не більше трьох рефератів, есе та підбірок судової практики за семестр*).

Аналогічно оцінюється такий вид самостійної роботи, як *підбірка матеріалів судової практики* за питаннями, винесеними для підготовки до семінарського заняття. Такими матеріалами вважаються судові рішення з актуальних питань застосування норм господарського процесуального законодавства, постановлені касаційною інстанцією в господарському процесі протягом останніх трьох років. Матеріали (у кількості не менше чотирьох) мають ілюструвати актуальний стан тлумачення господарськими судами певних законодавчих колізій або складних питань застосування норм процесуального законодавства.

Для підготовки до семінарських занять та виконання пропонувані видів самостійної роботи здобувачам вищої освіти пропонується систематично користуватися такими загальнодоступними професійними базами даних, як:

– Єдиний державний реєстр судових рішень (www.reyestr.court.gov.ua);

- База правових позицій Верховного Суду (<https://lpd.court.gov.ua/?key=0sicsyf9jx1p&page=1>);
- Офіційний сайт ВС (<https://supreme.court.gov.ua/>);
- Система «Прецедент» (<https://precedent.ua/>);
- Система Pravosud (<https://pravosud.com.ua/>);
- Система ZakonOnline (<https://zakononline.com.ua/>);
- Опендатабот (<https://opendatabot.ua/>);
- Офіційний telegram-канал ВС (t.me/supremecourtua);
- Центр дослідження судової практики (<https://www.facebook.com/cdoslidzenna/>);
- Офіційні сайти судових установ,
- тематичні фейсбук-групи («Судова практика», «Позиції вищих судів України» тощо).

Розміщені на указаних інформаційних ресурсах матеріали (зокрема, судові рішення) можуть виступати як зразками при підготовці проєктів відповідних процесуальних документів, так і важливим джерелом інформації для формування підбірок судової практики, написання рефератів, есе, тез доповідей і статей.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються викладачем, який веде семінарські заняття з навчальної дисципліни. Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем із таких варіантів:

- поточний контроль на основі виконання завдань під час семінарських занять;
- інтерактивний контроль самостійної роботи над теоретичним матеріалом під час семінарських занять;
- поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання під час семінарських занять;
- виконання письмової контрольної роботи, завданнями якої є складання господарських процесуальних документів;
- заслуховування та обговорення рефератів та есе під час індивідуальних консультацій та семінарських занять.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Господарські процесуальні документи»

Змістовий модуль 1. Система господарських процесуальних документів. Представництво (самопредставництво) в господарському судочинстві

Тема 1. Процесуальні документи в господарському судочинстві: поняття, види та загальні правила складання

Юридична природа господарсько-процесуального документу. Поняття та правова характеристика господарсько-процесуального документу. Ознаки процесуального документа як акта застосування норм права. Значення та функції господарсько-процесуального документу. Структура господарсько-процесуального документу.

Класифікація господарсько-процесуальних документів (за суб'єктною ознакою, характеристикою стадії процесу, видом провадження, залежно від категорії господарських справ).

Тема 2. Оформлення представництва (самопредставництва) в господарському процесі. Забезпечення позову та забезпечення доказів

Представництво в господарському процесі: поняття, правова природа. Документи, які підтверджують повноваження представників сторін та інших учасників справи.

Оформлення ордерів та довіреностей, що підтверджують повноваження представників у господарському процесі: законодавчі вимоги та судова практика. Договір про надання правової допомоги: значення у відносинах представництва. Особливості представництва неповнолітніх і малолітніх осіб у процесі.

Поняття самопредставництва в господарському процесі. Документи, які підтверджують повноваження особи на представництво інтересів юридичної особи в порядку самопредставництва: законодавство і судова практика.

Поняття, ознаки і види заходів забезпечення позову. Підстави для застосування заходів до забезпечення позову. Заява про забезпечення позову. Інститут зустрічного забезпечення позову. Заява про вжиття зустрічного забезпечення позову.

Забезпечення доказів за ГПК України. Допит свідків як засіб забезпечення доказів.

Позовна давність і документи, пов'язані із застосуванням наслідків її спливу.

Змістовий модуль 2. Господарські процесуальні документи по суті справи та з процесуальних питань

Тема 3. Заяви по суті справи в господарському процесі

Види заяв по суті справи: позовна заява; відзив на позовну заяву;

відповідь на відзив; заперечення; пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.

Позов у господарському процесі. Правове значення позовної заяви в господарському судочинстві. Структурні елементи позову (позовної заяви), що подається до господарського суду. Методика викладу позовної заяви. Вимоги до оформлення й порядок подання позову до господарського суду. Ціна позову.

Поняття предмету й підстав позову. Форми зміни позову: науковий підхід, правові позиції ВС. Заява про зміну підстав чи предмету позову.

Об'єднання позовних вимог: поняття, підстави об'єднання та мета. Відмова від позову.

Поняття та правова характеристика відзиву на позовну заяву. Відповідь на відзив відповідача: особливості змісту й оформлення. Оформлення заперечення на відповідь на відзив.

Поняття захисту прав суб'єктів господарювання. Способи захисту прав у господарському суді: поняття і види. Характеристика окремих способів захисту прав у господарському процесі.

Поняття належних способів захисту прав у суді. Поняття ефективного способу захисту прав та інтересів: правові позиції Верховного Суду.

Пояснення третьої особи, що не заявляє самостійних вимог на предмет спору, щодо позову або відзиву на позовну заяву.

Поняття, ознаки й особливості зустрічного позову. Взаємозв'язок зустрічного позову з первісним позовом. Форма і зміст зустрічної позовної заяви.

Правова природа позовної заяви третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги на предмет спору. Заява про залучення до участі в справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору: форма, зміст, порядок подання.

Превентивний судовий захист прав та інтересів: поняття й мета. Підстави превентивного захисту законного інтересу.

Тема 4. Заяви з процесуальних питань в господарському судочинстві

Види заяв з процесуальних питань та вимоги до них (заяви, клопотання, заперечення проти заяв і клопотань). Загальні вимоги до заяв з процесуальних питань згідно зі ст. 170 ГПК України.

Співвідношення «заяви» і «клопотання» як заяв з процесуальних питань. Випадки подання заяв і клопотань за ГПК України. Структура заяв і клопотань за ГПК.

Оформлення заперечень на заяви і клопотання іншої сторони у справі.

Заяви про відвід судді/ секретаря судового засідання: суб'єктний склад; підстави відводу; форма заявлення відводу; зміст заяви; момент подання заяви. Вмотивованість заяви про відвід. Обставини, що викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді: судова практика. Докази, що підтверджують існування підстав для відводу.

Підстави повернення заяв, клопотань судом: недоліки в оформленні та (або) неподання необхідних документів як додатків; закінчення строків подання; визнання судом зловживанням процесуальними правами подання

відповідної скарги, заяви, клопотання. Особливі підстави повернення позовних заяв прокурорів.

Мирова угода: поняття, концепції мирової угоди. Особливості, умови та зміст мирової угоди. Розподіл судових витрат при укладенні мирової угоди.

Штраф у господарському судочинстві як захід господарсько-процесуальної відповідальності: поняття, ознаки, правові підстави. Характерні особливості господарського процесуального штрафу.

Змістовий модуль 3. Судові акти в господарському судочинстві. Судові витрати в господарському процесі

Тема 5. Судові рішення в господарському процесі

Становлення і формування інституту судових актів у господарському процесі (історичний аспект).

Поняття судових актів у господарському процесі та їх правовий режим. Види судових актів у господарському процесі. Правова природа судових актів у господарському процесі.

Вимоги, яким має відповідати рішення господарського суду (загальні та спеціальні вимоги).

Рішення суду в господарському процесі. Питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення суду. Структура рішення суду.

Вимоги до заяви про видачу судового наказу. Формальна обґрунтованість судового наказу. Оформлення судового наказу. Заява про скасування судового наказу.

Виправлення помилки в судовому наказі. Визнання судового наказу таким, що не підлягає виконанню, відстрочення чи розстрочення або зміна способу та порядку його виконання.

Постанови суду в господарському процесі.

Ухвали суду в господарському процесі: поняття, зміст, класифікація ухвал. Критерії, за якими слід визначати, які судові ухвали повинні оформлюватись у вигляді окремого процесуального документа. Ухвали, що оформлюються у формі окремого процесуального документа. Правова природа окремої ухвали.

Додаткове рішення, роз'яснення і виправлення рішення господарського суду.

Постанова апеляційної інстанції: поняття та правова характеристика.

Постанова касаційної інстанції: поняття та зміст. Складові обов'язковості постанов Верховного Суду.

Поняття законної сили судових актів у господарському процесі. Властивості законної сили судових актів у господарському процесі. Межі дії законної сили судових актів у господарському процесі.

Тема 6. Судові витрати в господарському процесі

Сплата судового збору і доступ до правосуддя: правові позиції Європейського суду з прав людини.

Судові витрати на професійну правничу допомогу: основні складові, порядок підтвердження і відшкодування. Попередній розрахунок витрат на

професійну правничу допомогу: поняття, юридичне оформлення. Необхідність подання заяви (клопотання) про відшкодування судових витрат на професійну правничу допомогу. Необхідність доказування суми судових витрат на професійну правничу допомогу, про відшкодування якої заявляє учасник справи. Договір про надання правничої допомоги: зміст, юридичне значення в питанні відшкодування судових витрат.

Розмір та співмірність витрат на правничу допомогу. Критерії визначення суми відшкодування витрат на правничу допомогу: позиції Верховного Суду. Зменшення суми судових витрат на професійну правничу допомогу: підстави, оформлення відповідного клопотання; правові позиції ВС. Забезпечення витрат на правничу допомогу.

Особливості розподілу судових витрат у господарському процесі. Розподіл суми витрат на професійну правничу допомогу. Пропорційність розміру відшкодування судових витрат, не пов'язаних зі сплатою судового збору, предмету спору. Значення заперечень учасників справи щодо розподілу (співмірності) судових витрат; дії суду в разі подачі заперечень.

Поняття «гонорару успіху»; правові позиції ВС щодо «гонорару успіху».

Правила повернення судового збору. Підстави повернення судового збору в господарському судочинстві. Форма та порядок подання заяви про повернення судового збору.

Змістовий модуль 4. Господарські процесуальні документи на стадії перегляду судових рішень та у виконавчому провадженні

Тема 7. Апеляційні і касаційні скарги в господарському судочинстві. Заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами

Поняття, характеристика та правове значення апеляційної скарги в господарському процесі. Структурні елементи апеляційної скарги. Методика складання апеляційної скарги. Вимоги до оформлення й порядок подання апеляційної скарги на рішення місцевого господарського суду. Строк подання апеляційної скарги.

Заява про поновлення строку на подання апеляційної скарги.

Поняття та правова характеристика відзиву на апеляційну скаргу. Заява про приєднання до апеляційної скарги. Доповнення, зміна/ відкликання апеляційної скарги, відмова від неї.

Значення та правова характеристика апеляційної скарги на ухвали місцевого господарського суду.

Поняття, характеристика та правове значення касаційної скарги в господарському процесі. Структурні елементи касаційної скарги.

Вимоги до оформлення й порядок подання касаційної скарги. Доповнення, зміна/ відкликання касаційної скарги, відмова від неї.

Поняття та правова характеристика відзиву на касаційну скаргу. Методика складання відзиву на касаційну скаргу.

Порядок, мета, умови та строк подання заяви про перегляд судового

рішення за нововиявленими/ виключними обставинами.

Тема 8. Процесуальні документи на стадії виконавчого провадження

Виконавчі документи господарського суду: поняття. Правова природа наказу господарського суду на виконання рішення господарського суду. Структура, форма та зміст наказу на виконання рішення господарського суду.

Заяви та клопотання на стадії виконання господарського рішення. Інші документи на стадії виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду.

Ухвали господарського суду про: виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочення чи розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і порядку виконання; звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку; зупинення виконання (дії) судового рішення; заміну сторони виконавчого провадження. Поворот виконання рішення, постанови.

Скарга на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця.

1.2 Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Всього	Лекції	Семінар. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Система господарських процесуальних документів. Представництво (самопредставництво) в господарському судочинстві					
1.	Процесуальні документи в господарському судочинстві: поняття, види та загальні правила складання	13	2	1	10
2.	Оформлення представництва (самопредставництва) в господарському процесі. Забезпечення позову та забезпечення доказів	17	2	1	14
Разом за змістовим модулем 1		30	4	2	24
Змістовий модуль 2. Господарські процесуальні документи по суті справи та з процесуальних питань					
3.	Заяви по суті справи в господарському процесі	15	2	2	11
4.	Заяви з процесуальних питань в господарському судочинстві	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 2		30	4	4	22
Змістовий модуль 3. Судові акти в господарському судочинстві. Судові витрати в господарському процесі					
5.	Судові рішення в господарському процесі	15	2	2	11
6.	Судові витрати в господарському процесі	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 3		30	4	4	22

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 4. Господарські процесуальні документи на стадії перегляду судових рішень та у виконавчому провадженні					
7.	Апеляційні і касаційні скарги в господарському судочинстві. Заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами	15	2	2	11
8.	Процесуальні документи на стадії виконавчого провадження	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 4		30	4	4	22
Усього годин за дисципліну		120	16	14	90

1.3 Методи поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Господарські процесуальні документи»

Поточний контроль проводиться шляхом опитування студентів під час лекцій, семінарських занять та консультацій, перевірки підготовлених студентами рефератів, есе і підбірок матеріалів судової практики, презентацій, виступів на наукових заходах (тези доповідей), написаних статей за запропонованою студентам тематикою або іншими темами, узгодженими з викладачем, а також виконаних практичних завдань і контрольних робіт.

За результатами вивчення тем, включених до змістових модулів 1 – 3, студенти пишуть контрольну роботу. Варіанти завдань до контрольних робіт знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Повна відповідь на семінарському занятті на теоретичне питання, активна робота під час одного семінарського заняття оцінюється у 4 або 5 балів (залежно від модуля). Реферати, есе, підбірки матеріалів судової практики, презентації, виконані на належному рівні, оцінюються залежно від якості роботи та модуля — до 6 балів. За систематично виконуваними завданнями й завданнями протягом модуля виставляється максимальна оцінка 3 або 4 бали.

Студенти можуть отримати підвищені бали за виконання окремих різновидів індивідуальної роботи, таких як: написання та презентація тез доповідей на науковому заході, підготовка наукової статті (від 3 до 10 балів).

Семестровий контроль проводиться під час заліково-екзаменаційних сесій у формі екзамену. Якщо ЗВО виконав усі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може складати екзамен з трьома теоретичними питаннями. У цьому випадку остаточна семестрова оцінка виставляється за сумою балів: за результатами екзамену та поточного і проміжного контролів.

З дисципліни ЗВО може набрати до 60 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, і до 40 % підсумкової оцінки – на екзамені.

Умовою допуску до екзамену є виконання всіх обов'язкових видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою.

2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема 1: Процесуальні документи в господарському судочинстві: поняття, види та загальні правила складання

План заняття:

1. Поняття та функції господарських процесуальних документів.
2. Ознаки господарських процесуальних документів.
3. Види процесуальних документів.

Тема 2: Оформлення представництва (самопредставництва) в господарському процесі. Забезпечення позову та забезпечення доказів

План заняття:

1. Забезпечення позову в господарському процесі.
2. Особливості забезпечення доказів у господарському процесі.
3. Представництво в господарському процесі.
4. Самопредставництво в господарському процесі.
5. Позовна давність у господарському процесі.

Питання на самостійне опрацювання: Заміна одного заходу забезпечення позову іншим. Виконання ухвали про забезпечення позову. Скасування заходів забезпечення позову. Відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову. Особливості забезпечення позову в корпоративних спорах. Розгляд заяви про забезпечення доказів. Перебіг позовної давності: актуальні питання судової практики.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Правова природа господарсько-процесуального документу.
2. Види процесуальних документів: наявні класифікації, проблемні питання.
3. Договір про надання правової допомоги: поняття, зміст, функції у господарських процесуальних правовідносинах.
4. Особливості представництва неповнолітніх і малолітніх осіб у господарському процесі.
5. Інститут самопредставництва в господарському процесі: історія становлення та практика правозастосування.
6. Витребування та (або) огляд доказів як спосіб забезпечення доказів.
7. Накладення арешту на майно та (або) грошові кошти як захід забезпечення позову.
8. Судова практика накладення арешту на майно/ грошові кошти в порядку забезпечення позову: актуальні питання.
9. Проблемні питання представництва інтересів осіб у судах

громадськими об'єднаннями.

10. Забезпечення позову в господарському процесі як спосіб зловживання правом.

Завдання. Порівняйте забезпечення позову та зустрічне забезпечення позову.

Практичні завдання:

1. **Скласти проєкт довіреності**, виданої приватним підприємством адвокату на представництво його інтересів у господарському суді в договірному спорі, з обмеженням повноважень представника по відмові від позову та укладенню мирової угоди.

2. **Складіть проєкт заяви про забезпечення позову за такою фавбулою:**

20.08.2021 відбулися загальні збори учасників (засновників) Товариства з обмеженою відповідальністю «Н АВТО» за участю засновника Осипенка О.І., який володіє 56,25% в статутному капіталі товариства. За результатами загальних зборів товариства було прийнято рішення, оформлене відповідним протоколом, яким, зокрема:

- звільнено директора товариства Остапенка Н.М.;

- призначено на посаду директора товариства Артеменка С.О. та надано йому повноваження керівника в обсязі, визначеному чинним законодавством України та Статутом товариства.

На підставі зазначеного Протоколу 20.08.2021 державним реєстратором Сухосланецької сільської ради Лубінською Оленою Миколаївною в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань проведено реєстраційну дію №1005221070009023528, унаслідок якої змінено керівника Товариства та виключено з ЄДР відомості про представника Товариства.

За результатами розгляду скарги Остапенка Н.М. 22.09.2021 Міністерство юстиції України прийняло наказ №3362/5 на підставі висновку Центральної колегії Міністерства юстиції України з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції України від 15.09.2021.

Висновком рекомендовано, а Наказом Міністерства юстиції України №3362/5 від 22.09.2021 вирішено:

1. Скаргу Остапенка Н.М. задовольнити в повному обсязі;

2. Скасувати в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань реєстраційну дію від 20.08.2021 №1005221070009023528 «Державна реєстрація змін до відомостей про юридичну особу», проведену державним реєстратором Сухосланецької сільської ради Лубінською Оленою Миколаївною щодо Товариства з обмеженою відповідальністю «Н АВТО»;

3. Тимчасово блокувати державному реєстратору Сухосланецької сільської ради Лубінській Олені Миколаївні доступ до Єдиного державного

реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань строком на 3 (три) місяці.

Наказ та Висновок обґрунтовані тим, що рішення загальних зборів товариства про зміну керівника, оформлене протоколом від 20.08.2021, начебто, було прийнято без достатньої кількості голосів учасників товариства.

Осипенко О.І. звернувся до господарського суду з позовом про скасування наказу Міністерства юстиції України №3362/5 від 22.09.2021, заперечуючи протиправність рішення загальних зборів учасників (засновників) ТОВ «Н АВТО» від 20.08.2021.

Також він просив суд забезпечити позов шляхом заборони державному реєстратору вносити будь-які записи до Єдиного державному реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, здійснювати будь-які реєстраційні дії відносно Товариства з обмеженою відповідальністю «Н АВТО», проводити державну реєстрацію будь-яких змін до установчих документів та вносити будь-які записи до відомостей Єдиного державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

3. Задача.

22.01.2020 між Публічним акціонерним товариством «Енерго» (м. Київ, вул. Перемоги, 10) в особі філії «Вінницька» (м. Вінниця, вул. Ватутіна, 5), (далі - Постачальник) та Товариством з обмеженою відповідальністю «Каспі» (м. Вінниця, вул. Згами, 16), (далі - Споживач) укладено Договір № 800 про постачання електричної енергії (далі - Договір), згідно з умовами якого постачальник постачає електричну енергію споживачу, а споживач оплачує постачальнику її вартість та здійснює інші платежі згідно з умовами договору та додатками до договору, що є його невід'ємними частинами. Додатком № 3 до Договору постачання сторонами визначено, що загальні договірні величини споживання електричної енергії по об'єктах ТОВ «Каспі» на лютий 2020 року становлять – 10 000 кВт/год., на березень 2020 року – 9 000 кВт/год.

Відповідно до пункту 4.2.2. Договору за перевищення договірних величин споживання електричної енергії споживач сплачує постачальнику двократну вартість різниці фактично спожитої та договірної величин.

З огляду на перевищення договірної величини споживання електроенергії у лютому та березні 2020 року, керуючись пунктом 4.2.2 Договору, Постачальник виставив ТОВ «Каспі» рахунки № 111 від 05.03.2020 на суму 60 000,00 грн. та № 222 від 05.04.2020 на суму 20 000,00 грн.

Відповідно до п. 5.3 Договору розрахунок за перевищення договірних величин споживання електричної енергії та потужності, згідно з умовами цього Договору, здійснюється на рахунки Постачальника, вказані у розділі 10 Договору, на підставі отриманих від Постачальника рахунків протягом 10 операційних днів з дня їх отримання.

Так як ці рахунки споживачем було не оплачено, 25.04.2021 Постачальник звернувся до Господарського суду міста Києва з позовом до Споживача про стягнення 80 000,00 грн за перевищення договірної величини

споживання електричної енергії у лютому та березні 2020 року.

До господарського суду надійшла заява представника Позивача про забезпечення позову шляхом накладення арешту на майно, а саме на ½ частину будинку загальною площею 800 кв.м, що знаходиться за адресою: Вінниця, вул. Молодіжна, 5, яка належить Відповідачу на праві спільної часткової власності. До клопотання додатків не додано.

Чи обґрунтованою є заява представника Позивача? Чи підлягає вона задоволенню з огляду на викладені в задачі обставини?

Нормативні акти та література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
3. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради. – 2013. - № 27. - Ст. 282.
4. Рішення Ради адвокатів України «Про затвердження Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції» від 12 квітня 2019 р. № 41 // <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/vr041871-19>.
5. Рішення Ради адвокатів України «Про затвердження роз'яснення щодо деяких питань представництва адвокатом юридичної особи» від 7 квітня 2017 р. № 54 // https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-04-07-r-shennya-rau-54_591c02d1d1ab4.pdf.
6. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову» від 26 грудня 2011 р. № 16 // Вісник господарського судочинства. - 2012. - №1.
7. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування позовної давності у вирішенні господарських спорів» від 29 травня 2013 р. № 10 // Вісник господарського судочинства. - 2013. - № 4.
8. Огляд судової практики Верховного Суду щодо представництва інтересів учасників справи адвокатом та самопредставництва в господарському процесі за січень 2018 року – березень 2021 року // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_2021_07_16.pdf.
9. Апанасенко К.І. Захист у суді прав та інтересів осіб у сфері містобудування громадськими об'єднаннями: постановка проблеми / К.І. Апанасенко // Економіка та право. Серія «Право». - 2021. - № 4.
10. Алексеева Н.С. Зустрічне забезпечення як засіб захисту інтересів відповідача в цивільному процесі / Н.С. Алексеева // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. - 2017. - № 3. - С. 42-46.
11. Беляневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: (третє видання, із змінами і допов. станом на 1 лип. 2011 р.): наук.-практ. комент. / В.Е. Беляневич. - К.: Юстініан, 2011. - 1160 с.

12. Берестова І.Е. Захист публічних інтересів учасників цивільних відносин: взаємозв'язок цивільного судочинства і конституційного провадження: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.02; 12.00.03 / І.Е. Берестова. – К.: НДІ прив. права і підпр-тва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. - 510 с.
13. Белкін М.Л. Проблеми застосування строків позовної давності в корпоративних спорах / М.Л. Белкін // Вісник господарського судочинства. – 2012. - № 6. - С. 206 – 214.
14. Боднар В.В. Деякі питання позовної давності при вирішенні господарських спорів / В.В. Боднар // Вісник господарського судочинства. – 2015. - № 2. - С. 132 – 138.
15. Бутирський А. Окремі аспекти застосування процесуальних строків у господарському судочинстві / А. Бутирський // Право України. - 2020. - №7. - С. 66-77.
16. Головка К. Спірні питання порядку розгляду заяв про забезпечення позову в цивільному судочинстві / К. Головка // Підприємництво, господарство і право. 2016. № 12. С. 24-31.
17. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.
18. Застосування положень про позовну давність у господарському судочинстві // Господарське судочинство. - 2016. - № 2.
19. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Листи, скарги, заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень. Станом на 2017 рік / Упоряд.: Грудницька С.М., Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В. – К.: ЦУЛ, 2017. – 80 с.
20. Зразки документів у господарському процесі : станом на 2 квіт. 2012 р.: [наук.-практ. посіб.] / [Деледивка С. Г. та ін.]; за заг. ред. Деледивки Сергія Григоровича. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 703 с.
21. Іванюта Н. В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: монографія / Н.В. Іванюта; Міністерство освіти і науки України, Маріуп. держ. ун-т. – Донецьк: Юго-Восток, 2013. – 158 с.
22. Каргузов М.Ю. Запобіжні заходи в господарському процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / М. Ю. Каргузов; Одес. держ. юрид. акад. — О., 2010. — 21 с.
23. Криштак І.В. Деякі правові аспекти забезпечення позову в господарському судочинстві / І.В. Криштак // Вісник господарського судочинства. - 2015. - № 3. - С. 163 — 177.
24. Кройтор В., Степаненко Т. Судове провадження за масовими позовами: пропозиції з удосконалення українського законодавства у світлі досвіду країн Європейського Союзу / В. Кройтор, Т. Степаненко // Право України. - 2015. - № 9.
25. Кузнецова Н. Громадянське суспільство і захист порушених прав численних груп у порядку масового позову / Н. Кузнецова // Право України. - 2015. - № 9.

26. Курей М. Поняття та особливості зустрічного забезпечення позову в господарському процесі // Підприємництво, господарство і право. – 2019. - № 4. – С. 76-81. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/15.pdf>
27. Лезін Є.Є. Порядок судового забезпечення доказів у цивільному процесі в Україні / Є.Є. Лезін // Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 6(21) том 1, 2017. С. 95-101. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v6_2017/part_1/24.pdf
28. Луспеник Д. Зустрічне забезпечення. Кілька складних питань щодо застосування нового інституту, з якими стикнуться судді / Д. Луспеник // Закон і Бізнес. – 2017. - № 34 (1332). URL: http://zib.com.ua/ua/print/130073-kilka_skladnih_pitan_schodo_zastosuvannya_zustrichnogo_zabez.html
29. Луспеник Д.Д. Зустрічне забезпечення – новела цивільного процесу / Д.Д. Луспеник. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/107640-zustrichne-zabezpechennya-novela-tsilvnogo-protsesu>.
30. Мороз В. Забезпечення позову в цивільному та господарському процесі як спосіб зловживання правом / В. Мороз // <http://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/zabezpechennya-rozovu-v-civilnomu-ta-gospodarskomuprocesi-yak-sposib-zlovzhivannya-pravom.html>
31. Нецька Л. Особливості застосування позовної давності / Л. Нецька // Вісник прокуратури. – 2017. – №1. – С. 87 — 91.
32. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – Київ: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
33. Перунова О.М. Процесуальні акти-документи з цивільних справ: монографія / О.М. Перунова. - Х.: ХНАДУ, 2013.
34. Підлубна Т.М. Право на захист цивільних прав та інтересів: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Т.М. Підлубна. – К.: Ін-т д-ви і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. - 209 с.
35. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. – 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 560 с.
36. Резнікова В.В., Россильна О.В. Представництво органом юридичної особи її інтересів у господарському процесі / В.В. Резнікова, О.В. Россильна // Вісник господарського судочинства. - 2016. - № 1. - С. 153 — 161.
37. Рим Т. Інститут забезпечення позову: новели законодавства / Т. Рим // Право України. - 2017. - № 9. - С. 137-145.
38. Россильна О. Самопредставництво в господарському процесі України / О. Россильна // Право України. - 2018. - № 7. - С. 95 — 102.
39. Степаненко Т. В. Судочинство у справах за позовами про захист прав та інтересів невизначеного кола осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Т.В. Степаненко. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2008. - 20 с.
40. Степанова Т. Особливості участі неповнолітніх осіб у господарському судочинстві / Т. Степанова // Право України. - 2018. - № 7. - С. 84 — 94.

41. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов: монографія / И. В. Спасибо-Фатеева, М. Н. Сибилев, В. Л. Яроцкий и др.; под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. – Х.: Право, 2017. – 672 с.
42. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. – Л.: ЛьвДУВС, 2018. – 212 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf>
43. Чундак-Дев'ян М.В. Господарський процес та зразки господарських процесуальних документів / М. В. Чундак-Дев'ян. - Ужгород, 2013. - 547с.
44. Шурин О.А. Інститут забезпечення позову: теоретичні та практичні проблеми реалізації / О.А. Шурин // Прикарпатський юридичний вісник. - 2018. – Вип. 1 (22). – С. 177-180. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1_2018/42.pdf

Семінарське заняття 2

Тема 3: Заяви по суті справи в господарському процесі

План заняття:

1. Оформлення позовної заяви.
2. Інші заяви по суті справи в господарському судочинстві.
3. Способи захисту прав у господарському суді.
4. Поняття ефективного способу захисту прав та інтересів.
5. Зустрічний позов у господарському суді.
6. Зміна позову.
7. Превентивний судовий захист прав та інтересів.

Питання на самостійне опрацювання: Належні способи захисту права власності, поняття добросовісності володіння в актуальній судовій практиці.

Визнання недійсними актів органів державної влади та органів місцевого самоврядування в господарському судочинстві: актуальний стан судової практики. Проблеми способів судового захисту прав у спорах з органами державної влади і місцевого самоврядування в господарському й адміністративному судочинстві.

Поняття й ознаки похідного позову.

Ціна позову: актуальні питання судової практики. Оформлення відмови від позову. Заява про збільшення та зменшення розміру позовних вимог.

Підготувати реферати та есе на наступні теми:

1. Поняття ефективного способу захисту прав та інтересів: тлумачення касаційною інстанцією в господарському та адміністративному судочинстві.

2. Установлення, зміна й припинення господарських правовідносин як спосіб захисту прав у господарському судочинстві.
3. Визнання наявності або відсутності прав як спосіб захисту прав у господарському процесі.
4. Способи судового захисту прав та інтересів у корпоративних правовідносинах.
5. Актуальні проблеми судового захисту прав учасників земельних правовідносин.
6. Належні способи захисту прав позивачів у господарських договірних спорах.
7. Судовий захист права власності: актуальні питання судової практики.
8. Залишення позовної заяви без руху у світлі практики Європейського суду з прав людини щодо доступу до правосуддя.
9. Похідний позов у господарському судочинстві.

Практичні завдання:

1. Фабула справи:

Публічне акціонерне товариство «Українська залізниця» в особі Регіональної філії «Придніпровська залізниця» звернулося до Господарського суду Чернігівської області з позовом до Державного підприємства «Холминське лісове господарство» про стягнення 37 300,00 грн штрафу за неправильно зазначену масу вантажу (лісоматеріалів) у накладній №33558925. Штраф, відповідно до ч.1 ст. 118 Статуту залізниць України, стягується за неправильне зазначення властивостей вантажу у розмірі п'ятикратної провізної плати за всю відстань перевезення.

Позивач обґрунтовує свої позовні вимоги нормами статей 24, 118, 122 Статуту залізниць України та вказує на порушення, допущені відповідачем під час перевезення вантажу, у зв'язку з невірним зазначенням його маси у накладній №33558925. Відповідно до п. 24 залізничної накладної маса вантажу становить 56000 кг. Як стверджує позивач, перевіркою встановлено, що фактична маса вантажу нетто у вагоні №68004415 складає 41400 кг, тобто на 14600 кг менше, ніж вказано відповідачем у залізничній накладній.

Відповідач надав відзив на позов, в якому проти позову заперечує.

Представник відповідача заявляє про необхідність зменшення розміру штрафу до 5000 грн. Відповідач просить суд взяти до уваги, що по даній справі мало місце саме недовантаження вантажу, а не перевантаження, а тому така обставина не призвела до більшого зношення рухомого складу або можливості руйнації чи пошкодження вагону.

Представник позивача подав відповідь на відзив, в якому він зазначає, що огляд-перевірку залізничних ваг №14, на яких було здійснено перевантаження вантажу, було здійснено своєчасно, про що відмічено у технічному паспорті, копію витягу з якого позивач надає суду. Крім того, позивач зазначає, що відповідно до Правил видачі вантажів встановлено розмір граничного розходження у визначенні маси нетто, який для даного виду вантажу становить

2%, а тому факт недовантаження вагону на 13480 кг та застосування штрафу не може спростовувати доводи відповідача.

З урахуванням зазначених обставин справи та норм чинного законодавства складіть позовну заяву та відзив на позовну заяву. У документах необхідним є посилення на законодавчі акти, які відсутні у фабулі справи, але які врегульовують спірні відносини.

2. Фабула справи:

У червні 2017 року гр. Охрімчук О.В. звернулась до Господарського суду Чернігівської області з позовом до Виробничого кооперативу «Азалія» (третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача, - виконавчий комітет Чернігівської міської ради) про визнання недійсною державної реєстрації Виробничого кооперативу «Азалія» з моменту створення юридичної особи.

У позовній заяві позивач стверджує, що під час створення й державної реєстрації Виробничого кооперативу «Азалія» були порушені вимоги Законів України «Про кооперацію», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Зокрема, нею наводяться такі обставини справи.

Згідно з витягом з протоколу від 16.08.2016 № 1 установчими зборами членів Виробничого кооперативу «Азалія» прийнято рішення про створення Виробничого кооперативу «Азалія», затверджено Статут кооперативу та списки його членів у кількості 63 особи. Відповідно до наданого списку членів Виробничого кооперативу «Азалія» (копія додана до позовної заяви), у ньому під № 3 зазначена гр. Охрімчук О.В.

Виробничий кооператив «Азалія» зареєстровано 18.08.2016 в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань з присвоєнням ідентифікаційного коду 36671962.

Відповідно до п. 1.1, 1.2, 2.1. Статуту кооперативу, затвердженого рішенням загальних зборів членів кооперативу, оформленим протоколом від 16.08.2016 № 1 та зареєстрованим державним реєстратором виконавчого комітету Чернігівської міської ради 18.08.2016, Кооператив є виробничим кооперативом, його діяльність регулюється, зокрема, Законом України «Про кооперацію», метою створення є організація колективного садівництва, вирощування овочів, фруктів, птиці.

Пунктами 3.1., 3.2., 3.3 цього Статуту встановлено, що членами товариства можуть бути громадяни України, які досягли 18 річного віку. Членство в кооперативі є добровільним і може набуватися за згодою кооперативу у будь-який момент після його створення. Для прийняття до складу членів кооперативу громадянин подає до правління кооперативу письмову заяву, яка має бути розглянута в місячний термін. Кожний громадянин, який вступає до кооперативу, сплачує вступний внесок у розмірі, який встановлюється загальними зборами.

Відповідно до п. 5.2 Статуту рішення загальних зборів приймається простою більшістю голосів членів кооперативу, присутніх на зборах, при

відкритому голосуванні. Члени кооперативу повідомляються про загальні збори не менш як за 5 днів до зборів оголошеннями, які розміщуються на території товариства.

02.05.2017 розширеними зборами уповноважених Виробничого кооперативу «Азалія» прийнято рішення, яке оформлене протоколом № 4 про припинення членства, згідно з яким гр. Охрімчук О.В. на підставі п. 4.2, 4.3, 4.6 Статуту виключено зі складу кооперативу.

Звертаючись з позовом у даній справі, гр. Охрімчук О.В. обґрунтовувала свої вимоги тим, що державна реєстрація Виробничого кооперативу «Азалія» проведена з порушенням вимог чинного законодавства, оскільки на установчих зборах при вирішенні питання створення кооперативу не були присутні усі засновники (38 замість 63 членів), свого волевиявлення про вступ до Виробничого кооперативу гр. Охрімчук О.В. не виявляла, заяву про вступ до кооперативу не подавала та підпису позивача в списках членів кооперативу немає, що є порушення принципу добровільності вступу до кооперативу. Крім того, на думку позивача, протокол установчих зборів від 16.08.2016 № 1 та Статут товариства не відповідає вимогам Закону України «Про кооперацію» у зв'язку з відсутністю відомостей про склад його засновників, що і стало підставою для звернення з позовом про визнання недійсною державної реєстрації відповідача.

Заперечуючи проти позовних вимог, відповідач вказував про те, що позивачем не надано належних доказів того, що при реєстрації кооперативу порушено вимоги закону. Відсутність гр. Охрімчук О.В. на зборах та неподання нею заяви про прийняття її в члени кооперативу взагалі не впливає на законність створення кооперативу в цілому, оскільки і без її присутності кооператив був би створений, так як на зборах була достатня кількість членів кооперативу.

З урахуванням зазначених обставин справи та норм чинного законодавства складіть позовну заяву та відзив на позовну заяву.

У документах необхідним є посилання на законодавчі акти, які відсутні у фабулі справи, але які врегульовують спірні відносини. Допустимими є додаткові юридичні аргументи проти позову, які не наведені у фабулі, або такі ж аргументи на користь позовних вимог.

Нормативні акти та література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 6. - Ст. 56.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. – 2003. - № 45 - 48.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. – 2003. - № 49 - 50.
4. Закон України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 14. - Ст. 87.
5. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу

- України судами першої інстанції» від 26 грудня 2011 р. № 18 // Вісник господарського судочинства. - 2012. - № 1.
6. Постанова ВП ВС від 12 лютого 2019 р. у справі № 826/7380/15 // <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80427413>
 7. Огляд судової практики Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо окремих питань застосування положень ГПК України за 2020 рік // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_gpk_2020.pdf
 8. Постанова КГС ВС від 11 листопада 2021 р. у справі № 910/8482/18 (910/4866/21) // <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101424088>
 9. Андрійцьо В.Д. Примусове виконання обов'язку в натурі як спосіб захисту цивільних прав: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В.Д. Андрійцьо. - К., 2004.
 10. Апанасенко К.І. До питання про превентивний судовий захист прав та інтересів / К.І. Апанасенко // Наукові читання імені Г.В. Пронської: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції / За заг. ред.: В.В. Поєдинок, С.Я. Вавженчука. - К.: Талком. 2021. - С. 11-16.
 11. Беляневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: (третє видання, із змінами і допов. станом на 1 лип. 2011 р.): наук.-практ. комент. / В.Е. Беляневич. - К.: Юстініан, 2011. - 1160 с.
 12. Бичкова С.С. Зустрічний позов як цивільна процесуальна форма захисту інтересів відповідача / С.С. Бичкова // Вісник Верховного Суду України. – 2010. - № 10 – С. 41- 44.
 13. Бондаренко-Зелінська Н.Л., Гопкін П.В. Окремі питання захисту прав та інтересів відповідача в цивільному процесі / Н.Л. Бондаренко-Зелінська, П.В. Гопкін // Університетські наукові записки. – 2015. – №1. – С. 27 - 37.
 14. Бонтлаб В.В. Право на звернення до суду за захистом цивільних прав та інтересів: проблеми й перспективи / В.В. Бонтлаб // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». - 2015. – Вип. 30 (1).
 15. Дзера І.О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / І.О. Дзера. - К., 2001. - 21 с.
 16. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.
 17. Журба І.О. Відповідач у цивільному процесі та способи захисту його прав: актуальні питання / І.О. Журба // Наука і правоохорона. – 2014. - № 2 – С. 83-84.
 18. Захист прав та інтересів учасників майнових відносин: питання теорії і практики: колективна монографія / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доцента І.Ф. Коваль. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 272 с. URL: <file:///C:/Users/Acer/Downloads/9484->

%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-18920-1-10-20210215.pdf

19. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Листи, скарги, заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень. Станом на 2017 рік / Упоряд.: Грудницька С.М., Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В. – К.: ЦУЛ, 2017. – 80 с.
20. Короєд С.О., Прут Ю.А. Реалізація превентивного способу захисту права власності в цивільному судочинстві / С.О. Короєд, Ю.А. Прут. – Судова апеляція. – 2017. - № 1 (46). - С. 92-98.
21. Кот О. Превентивні способи захисту права власності у системі захисту прав / О. Кот. - Юридична Україна. - 2016. - № 7-8. - С. 38-45.
22. Коцюруба А. Зустрічний позов як спосіб захисту прав відповідача в цивільному судочинстві України / А. Коцюруба // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2020. - Жовтень. - С. 82-86. URL: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/112142
23. Лісніча Т.В. Особливості господарсько-правового захисту прав суб'єктів господарювання / Т.В. Лісніча // Часопис з юридичних наук. - 2014. URL: <https://periodicals.karazin.ua/jls/issue/view/187>
24. Лемик Р., Гасяк Я. Проблемні питання порядку та умов зміни предмета або підстав позову в цивільному судочинстві України / Р. Лемик, Я. Гасяк // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 1. - С. 11-17.
25. Немеш П.Ф. Правове обґрунтування позову в цивільному процесі / П.Ф. Немеш // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». - 2018. – Вип. 50. Том 1. - С. 95 — 98. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/31372/1/%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9E%D0%92%D0%95%20%D0%9E%D0%91%D2%90%D0%A0%D0%A3%D0%9D%D0%A2%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9F%D0%9E%20%D0%97%D0%9E%D0%92%D0%A3%20%D0%92%20%D0%A6%D0%98%D0%92%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%A3%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A6%D0%95%D0%A1%D0%86.pdf>
26. Ніколенко Л.М. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання в умовах реформування законодавства / Л.М. Ніколенко // Економіка та право. - 2017. - № 2. - С. 19-24.
27. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – К.: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
28. Пацурія Н.Б. Науковий висновок експерта права у галузі права щодо можливості вважати належним та ефективним способом захисту оскарження особою правочину, стороною якого вона не являється, без одночасного пред'явлення вимоги про застосування наслідків недійсності такого правочину (2021 рік) / Н.Б. Пацурія // <https://coordynata.com.ua/naukovij-visnovok-eksperta-u-galuzi-prava>
29. Перунова О.М. Деякі аспекти документування у процесуальній формі цивільного судочинства / О.М. Перунова // Форум права. - 2015. - № 1. - С.

247–249.

30. Перунова О.М. Процесуальні акти-документи з цивільних справ: монографія / О.М. Перунова. - Х.: ХНАДУ, 2013.
31. Петренко Н.О. Позов та позовна заява в господарському судочинстві / Н.О. Петренко // Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. Правознавство. - 2018. - Том 23. - Вип. 2 (33). - С. 71 - 77.
32. Петруня В.В. Поняття та система способів захисту прав суб'єктів господарювання: автореф. дис... к.ю.н. (12.00.04); Нац. ун-т «Одеська юридична академія» / В.В. Петруня. – Одеса, 2019. – 23 с.
33. Підлубна Т.М. Право на захист цивільних прав та інтересів: моногр. / Т.М. Підлубна. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 192 с.
34. Попов Р.В. Процесуальні способи захисту прав відповідачів в адміністративному процесі: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Р.В. Попов. – К., 2017. - 224 с.
35. Приватно-правові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб: колективна монографія / В.Л. Яроцький, В.І. Борисова, І.В. Спасибо-Фатеева, І.В. Жилінкова та ін.; за наук. ред. проф. В.Л. Яроцького. – Х.: Юрайт, 2013. – 272 с.
36. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. – 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. – К.: Центр учб. л-ри, 2010. – 560 с.
37. Пуль С.І. Зміна позову в цивільному судочинстві: автореф. дис...к.ю.н. (12.00.03); ХНУВС / С.І. Пуль. – Х., 2018. – 24 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5028/aref_Pul_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
38. Сільвестрі Е. Процедура дрібних позовів: міркування та ідеї з Європи й Італії для української реформи / Е. Сільвестрі // Право України. - 2017. - № 8. - С. 147-153.
39. Степанова Т. Місце похідного позову в системі захисту у господарському судочинстві / Т. Степанова // Право України. - 2020. - № 7. - С. 44-56.
40. Тимченко Г.П. Розпорядчі права сторін у судовому процесі: деякі аспекти проблеми / Г.П. Тимченко // Проблеми цивільного та підприємницького права в Україні: часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 156–163.
41. Шурина О.А. Зустрічний позов у цивільному процесі / О.А. Шурина // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2018. - № 1 (3). - С. 131-134.
42. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. - Л.: ЛьвДУВС, 2018. – 212 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf>
43. Чундак-Дев'ян М.В. Господарський процес та зразки господарських процесуальних документів / М. В. Чундак-Дев'ян. - Ужгород, 2013. - 547с.

44. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов: монографія / И. В. Спасибо-Фатеева, М. Н. Сибилев, В. Л. Яроцкий и др.; под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. – Х.: Право, 2017. - 672 с.

Семінарське заняття 3

Тема 4: Заяви з процесуальних питань в господарському судочинстві

План заняття:

1. Види заяв з процесуальних питань та вимоги до них.
2. Оформлення заперечень на заяви і клопотання іншої сторони у справі.
3. Заяви про відвід.
4. Повернення заяв, клопотань судом.
5. Мирова угода у господарському процесі.
6. Штраф у господарському судочинстві як захід господарсько-процесуальної відповідальності.

Питання для самостійного опрацювання: Зава про видачу судового наказу. Заява про скасування судового наказу. Заяви і клопотання учасників справи, пов'язані з перебігом процесуальних строків. Ухвали господарських судів, пов'язані з перебігом процесуальних строків.

Особливі підстави повернення позовних заяв прокурорів. Мирові угоди на стадії виконавчого провадження. Виконання ухвали про затвердження мирової угоди.

Підготувати реферати та есе на наступні теми:

1. Обґрунтованість заяв про відвід судді: актуальні питання судової практики.
2. Обставини, що викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді: актуальні правові позиції Верховного Суду.
3. Судова практика застосування штрафів у господарському судочинстві в останні роки.
4. Повернення позовних заяв прокурорів: актуальні правові позиції Верховного Суду.
5. Відмова у видачі судового наказу: актуальні питання судової практики.
6. Мирові угоди на стадії перегляду судових рішень у господарському процесі.
7. Самовідвід судді: актуальна судова практика.
8. Питання тактики подання суду клопотань та заяв у процесі провадження у справі.
9. Подання заяв із процесуальних питань як форма зловживання процесуальними правами.
10. Продовження процесуальних строків у господарському процесі.

Практичні завдання

1. Складіть заяву про видачу судового наказу за такою фабулою справи:

Між Приватним підприємством «Алое-Вера» та ТОВ «Body-Style» було укладено договір поставки продукції на загальну суму 200 тис. грн. В установленій строк покупець (ТОВ «Body-Style») не оплатив чергову партію продукції на суму 100 тис. грн. Договором було передбачено пеню за несвоєчасну оплату продукції в розмірі 0,3% вартості неоплаченої продукції за кожен день прострочення оплати. Перший день заборгованості покупця – 10 вересня 2021 р.

Постачальник за договором звернувся до господарського суду із заявою про видачу судового наказу 8 листопада 2021 року.

2. Складіть заяву про збільшення розміру позовних вимог за фабулою задачі 1, але з урахуванням того, що:

- відповідна справа розглядалася в спрощеному позовному провадженні;
- позов про стягнення боргу на суму 100 тис. грн та пені подано 18 жовтня 2021 р.;
- перше судове засідання у справі призначено на 10 листопада 2021 р.;
- збільшення розміру позовних вимог пов'язано з донарахуванням суми пені за період, починаючи з 19 жовтня 2021 р.; станом на 9 листопада 2021 р. покупець (відповідач) так і не оплатив товар.

3. Складіть заяву про зміну предмету позову за фабулою практичного завдання 2 у семінарському занятті 2 (справа стосувалася позову гр.Охрімчук О.В. до Виробничого кооперативу «Азалія» про визнання недійсною державної реєстрації Виробничого кооперативу «Азалія» з моменту створення юридичної особи). Позивач вирішила змінити позовні вимоги на такі: ліквідувати Виробничий кооператив «Азалія». При цьому вона продовжувала обґрунтовувати позовні вимоги пунктом 2 частини 1 статті 110 Цивільного кодексу України.

До якого моменту може бути подана відповідна заява до господарського суду?

Також складіть заяву відповідача про залучення до участі у вказаній справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача, - виконавчого комітету Чернігівської міської ради.

До якого моменту може бути подана така заява до господарського суду?

4. Складіть клопотання про виклик свідка для допиту за наступною фабулою справи.

Пилипчук Оксана Іванівна звернулася до Господарського суду Чернігівської області з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «КВП-2080» про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників Товариства від 02.10.2020.

Позовні вимоги обґрунтовуються порушенням відповідачем порядку

скликання загальних зборів учасників відповідача, що мало наслідком порушення її права на участь в управлінні ТОВ «КВП-2080».

За твердженням заявниці, загальні збори учасників не відбулися 02.10.2020 в офісі Товариства по вул. Мстиславській, 19 у м. Чернігові, оскільки він закритий для ремонту. Це підтверджуються заявою свідка Максимюка Володимира Миколайовича, а також про це заявила позивач у судовому засіданні.

Водночас у матеріалах справи наявний протокол загальних зборів учасників Товариства від 02.10.2020, підписаний головою і секретарем загальних зборів.

5. За наведеною вище фабулою задачі 4 складіть заяву про надання додаткового строку для подання доказу – заяви свідка Максимюка В.М. Обставини, якими обґрунтовується подання такої заяви, студент обирає самостійно, з урахуванням правил про строки подання доказів.

6. Складіть клопотання про призначення експертизи у такій справі.

До господарського суду звернулося ТОВ «А» з позовом до ТОВ «Б» про стягнення 131 тис. грн у зв'язку з неналежним виконанням умов договору підряду. Позивач приєднав до позовної заяви висновок експерта.

Представник відповідача у відзиві на позов заперечив об'єктивність висновку експерта й подав суду клопотання про призначення судової будівельно-технічної експертизи по справі. Клопотання обґрунтоване наступним:

- експерт не дослідив якість бетонної основи підлоги при виконанні робіт підрядником (відповідачем), зокрема, чи виконана підлога з використанням полімерного матеріалу «1», як це стверджується у висновку експерта, внаслідок чого експерт дійшов висновку про недоліки облаштування підлоги;

- експерт не встановив причинного зв'язку між діями підрядника по влаштуванню полімерного покриття з полімерного матеріалу «1» та виявленими недоліками підлоги;

- на дослідження експерту не було надано кошторис і технічну документацію по влаштуванню бетонної основи підлоги, а також акт прийняття її до експлуатації та не було поставлено питань щодо вартості усунення виявлених недоліків, у разі їх виявлення.

Підготуйте клопотання, базуючись на запереченнях відповідача.

7. Складіть клопотання про витребування доказів у такій справі.

Підприємство з іноземними інвестиціями «Гард» звернулося до Господарського суду міста Києва з позовом до ПАТ «Фармація» та Міністерства охорони здоров'я України про визнання недійсним наказу Міністерства охорони здоров'я № 1098 від 27 листопада 2020 року «Про державну реєстрацію (перереєстрацію) лікарських засобів (медичних імунобіологічних препаратів)» в частині реєстрації лікарського засобу «1».

Позивач подав клопотання про витребування доказів, в якому просив суд

виребувати у Державного підприємства «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України» в електронному вигляді реєстраційні матеріали стосовно лікарського засобу «1».

Позивач зазначив, що для правильного вирішення спору в даній справі, зокрема, необхідно встановити, чи використана кожна ознака, включена до незалежного пункту формули винаходу за патентом України № 74912, або ознака, еквівалентна їй у лікарському засобі «1». При цьому відповідна інформація про технологію виробництва та зразки вказаного лікарського засобу містяться в реєстраційних матеріалах на вказаний патент та на лікарський засіб.

Нормативні акти та література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
2. Бортнік О.Г. Мирова угода у цивільному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / О.Г. Бортнік. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2007. - 189 с.
3. Апанасенко Е.И. К вопросу об обоснованности возвращения процессуальных документов судом в хозяйственном и административном судопроизводстве / Е.И. Апанасенко // Проблемы социально ориентированного инновационного развития белорусского общества и профсоюзы: материалы XXV Международной научно-практической конференции, г. Гомель, 5 февраля 2021 г. / Гомельский филиал Международного университета «МИТСО»; под общ. ред. С.Д. Колесникова. – Гомель, 2021. – 373 с. - С. 221-223.
4. Бутирський А. Окремі аспекти застосування процесуальних строків у господарському судочинстві / А. Бутирський. - Право України. - 2020. - №7. - С. 66-77.
5. Вербіцька М.Ю. Укладення мирових угод в апеляційному, касаційному провадженнях у господарському процесі та на стадії виконання судових рішень / М.Ю. Вербіцька // Актуальні проблеми правознавства. - 2018. - Вип. 1. - С. 124-129.
6. Гончарова Г.С. Мирова угода та медіація: загальні риси та відмінності між ними / Г.С. Гончарова // Право та інновації. – 2013. – № 4. – С. 126-136.
7. Гордієнко Т.О. Мирова угода в господарському процесі / Т.О. Гордієнко // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. - № 1. - С. 94-96.
8. Демків Р.Я. Актуальні питання поновлення та продовження процесуальних строків у Цивільному процесуальному кодексі України / Р.Я. Демків // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. - 2018. - № 1. - С. 55-63.URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1002/1/09.pdf>
9. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.

10. Згама А.О. Деякі аспекти укладення мирової угоди у господарському процесі / А.О. Згама // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2013. – № 5. – С. 110–113.
11. Зразки документів у господарському процесі : станом на 2 квіт. 2012 р. : [наук.-практ. посіб.] / [Деледивка С. Г. та ін.]; за заг. ред. Деледивки Сергія Григоровича. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 703 с.
12. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Листи, скарги, заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень. Станом на 2017 рік / Упоряд.: Грудницька С.М., Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В. – К.: ЦУЛ, 2017. – 80 с.
13. Зразки процесуальних документів (Центральний апеляційний господарський суд) // <https://cag.court.gov.ua/sud4876/>
14. Євсєєв О.П., Жигалкін І.П., Присяжнюк О.О. Правова природа мирової угоди в господарському процесі / О.П. Євсєєв, І.П. Жигалкін, О.О. Присяжнюк // Проблеми законності. – 2012. – № 120. – С. 94–103.
15. Канарик Ю.С., Хомік В.О. Мирова угода в господарському процесі: проблеми застосування / Ю.С. Канарик, В.О. Хомік // Держава та регіони. Серія «Право». - 2017. - № 4 (58). - С. 28-31.
16. Короед С.О. Правове регулювання підстав повернення заяв (скарг, клопотань) за новим Цивільним процесуальним кодексом України / С.О. Короед // <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12884/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%B4%20%D0%A1.%20%D0%9E.%20%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B5%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B7%D0%B0%D1%8F%D0%B2%20%28%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B3%2C%20%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C%29....pdf?sequence=1&isAllowed=y>
17. Куницький Є.В. Мирова угода як форма примирення сторін у цивільному процесі / Є.В. Куницький // Право і суспільство. - 2020. - № 3 - С. 68-74. URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/3_2020/12.pdf
18. Насилина Н. Судове примирення сторін: новела цивільного процесуального законодавства України / Н. Насилина // Право України. - 2017. - № 8. - С. 27-32.
19. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – К.: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
20. Перунова О.М. Заяви з окремих питань, що виникають у ході розгляду цивільної справи / О.М. Перунова // Юридичний науковий електронний журнал. - 2015. - № 5. - С. 66-68. URL: http://lsey.org.ua/5_2015/18.pdf
21. Перунова О.М. Процесуальні акти-документи з цивільних справ: монографія / О.М. Перунова. - Х.: ХНАДУ, 2013.

22. Попков П.О. Виконання ухвали про затвердження мирової угоди в господарському судочинстві / П.О. Попков // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2019. - Вип. 1. Т. 2. - С. 28-32.
23. Резнікова В., Курей М. Штраф як форма господарсько-процесуальної відповідальності / В. Резнікова В., М. Курей // Право України. - 2020. - №7. - С. 78-97.
24. Рожнов О.В. Штраф в системі заходів процесуального примусу / О.В. Рожнов // Право та інновації. - 2018. - № 4 (24). - С. 84-89. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/14235/1/doc13.pdf>
25. Смирнова Ю.О. Суб'єктивні підстави для відводу (самовідводу) в господарському процесі / Ю.О. Смирнова // Право суспільство. – 2015. - № 6-2, частина 3. – С. 93 – 98.
26. Степанова Т.В., Смирнова Ю.О. Механізм відводу (самовідводу) як гарантія захисту прав учасників господарського процесу / Т. В. Степанова, Ю.О. Смирнова // Правова держава. - 2017. - № 25. - С. 110–115.
27. Ткаченко М.О. Зміст, форма мирової угоди, заяви сторін і ухвали суду про її затвердження та виправлення їх недоліків: питання законодавчої регламентації / М.О. Ткаченко // Судова апеляція. - 2019. - № 1 (54). - С. 117-125. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/Suap_2019_1_15.pdf
28. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. – Л.: ЛьвДУВС, 2018. – 212 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf>

Семінарське заняття 4

Тема 5: Судові рішення в господарському процесі

План заняття:

1. Поняття і види судових актів у господарському процесі. Законна сила судового рішення.
2. Рішення господарського суду.
3. Ухвали господарського суду.
4. Окрема ухвала господарського суду.
5. Постанови господарських судів.
6. Судовий наказ господарського суду.

Питання на самостійне опрацювання: Обґрунтованість судових рішень у світлі практики Європейського суду з прав людини. Чинники, що визначають якість судових рішень, згідно з Висновком № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень.

Виправлення помилки в судовому наказі. Визнання судового наказу таким, що не підлягає виконанню, відстрочення чи розстрочення або зміна

способу та порядку його виконання.

Особливості судових рішень у справах про банкрутство. Додаткові рішення/ ухвали господарського суду: специфіка оформлення. Окрема думка судді у господарському процесі.

Теми для рефератів та есе:

1. Якість судового рішення в контексті практики Європейського суду з прав людини.
2. Критерії обґрунтованого судового рішення.
3. Проблема форми ухвал господарського суду за чинним Господарським процесуальним кодексом України.
4. Проблемні питання судової практики роз'яснення судових рішень у господарському судочинстві.
5. Вплив правових позицій Верховного Суду на єдність судової практики вирішення спорів.
6. Ухвали господарського суду на стадії підготовчого провадження в загальному позовному провадженні.
7. Специфіка написання ухвал господарських судів на стадії виконавчого провадження.
8. Роль та оформлення окремої думки судді господарського суду.
9. Мова та стиль судових рішень.
10. Окрема ухвала господарського суду: актуальна судова практика.

Практичні завдання:

1. Складіть проєкт рішення господарського суду по справі за фабулою практичного завдання 2 у семінарському занятті 2 (справа стосувалася позову гр. Охрімчук О.В. до Виробничого кооперативу «Азалія» про визнання недійсною державної реєстрації Виробничого кооперативу «Азалія» з моменту створення юридичної особи).

2. ТОВ «Ріпреса» відповідно до умов укладеного кредитного договору від 7 травня 2016 р. № 010/06-147 отримало в Чернівецькій обласній дирекції АТ «Банк «Аваль» (далі - Банку) кредитні кошти на суму 200 000 грн з терміном повернення до 06.12.2019 за ставкою 20 відсотків річних. 12 травня 2016 р. між Банком та Позичальником - ТОВ «Ріпреса», на умовах п.п. 3.4 кредитного договору від 7 травня 2016 р. № 010/06-147, укладено договір застави №010/06-147, згідно умов якого було передано в заставу майно - нежитлові приміщення по вул. Січових Стрільців, 12 у м. Чернівці загальною площею 345 кв.м.

Рішенням Господарського суду Чернівецької області від 17.01.2018 задоволено позовні вимоги Сільськогосподарського виробничого кооперативу імені Ю. Федьковича до ТОВ «Ріпреса» та розірвано договір купівлі-продажу майна - нежитлових приміщень по вул. Січових Стрільців, 12 у м. Чернівці загальною площею 345 кв.м від 12.06.2015 між позивачем та відповідачем, за СВК ім. Ю. Федьковича визнано право власності на це майно.

15 червня 2018 р. визнано обґрунтованою заяву Акціонерного товариства «Банк «Аваль» про поновлення строку подання апеляційної скарги й відкрито провадження у справі за його апеляційною скаргою на рішення Господарського суду Чернівецької області від 17.01.2018. У поданій апеляційній скарзі апелянт зазначає, що оскаржуване рішення стосується його прав і обов'язків як особи, яку не було залучено до участі у справі.

Складіть проєкт заяви про поновлення строку на подання апеляційної скарги.

3. Прокурор Київської області звернувся до господарського суду з позовом в інтересах держави в особі Державного підприємства «Київське лісове господарство» до Києво-Святошинської районної державної адміністрації про визнання недійсним договору оренди нерухомого майна та зобов'язання повернути майно Державному підприємству «Київське лісове господарство».

Господарський суд Київської області повернув позовну заяву прокурора з огляду на відсутність підстав для звернення прокурора до суду в інтересах держави, покликаючись на статтю 23 Закону України «Про прокуратуру», яка забороняє прокурорам представляти в суді інтереси державних підприємств.

Складіть проєкт ухвали про повернення позову прокурора.

Нормативні акти та література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
2. Закон України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 14. - Ст. 87.
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. // Відомості Верховної Ради. - 2019. - № 19. - Ст. 74.
4. Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень від 18 грудня 2008 р. // https://court.gov.ua/userfiles/visn_11_2008.pdf
5. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про судові рішення» від 23 березня 2012 р. № 6 // Вісник господарського судочинства. - 2012. - № 3.
6. Андронов І.В. Судові рішення в цивільному процесі України: монографія / І.В. Андронов. - Одеса: Юридична література, 2018. - 372 с.
7. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: (третє видання, із змінами і допов. станом на 1 лип. 2011 р.): наук.-практ. комент. / В.Е. Беяневич. - К.: Юстініан, 2011. - 1160 с.
8. Бутирська І. Наказне провадження у господарському судочинстві / І.Бутирська // Право України. - 2020. - № 7. - С. 98-109.
9. Господарський процес: навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2020. – 328 с.
10. Григор'єва В.В. Правовий режим судового рішення у господарському

- процесі: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / В.В. Григор'єва ; Ін-т екон.-прав. дослідж. НАН України. — Донецьк, 2009. — 18 с.
11. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.
 12. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Листи, скарги, заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень. Станом на 2017 рік / Упоряд.: Грудницька С.М., Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В. – К.: ЦУЛ, 2017. – 80 с.
 13. Кот О.В. Судові акти в господарському процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О.В. Кот ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва. — К., 2011. — 21 с.
 14. Куйбіда Р., Сироїд О. Посібник із написання судових рішень / Р. Куйбіда, О.Сироїд. – К.: «Дрім Арт», 2013. – 224 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/f/e/106527.pdf>
 15. Найфлейш В.Д. Окрема думка судді у господарському процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. / В.Д. Найфлейш. - Київ, 2014. - 20 с.
 16. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В. Іванюта. – К.: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
 17. Посібник з написання судових рішень у цивільному і кримінальному судочинстві. - К.: Ваїте, 2016. - 206 с. URL: [http://www.nsj.gov.ua/files/1485510942Opinion_writing_civil_and_criminal_matters%20\(27.01.2017\).pdf](http://www.nsj.gov.ua/files/1485510942Opinion_writing_civil_and_criminal_matters%20(27.01.2017).pdf)
 18. Ткачук О. Судовий розсуд та його вплив на легітимність судових рішень / О. Ткачук // Вісник господарського судочинства. – 2016. – № 2-3. – С. 240 — 247.
 19. Фулей Т. Законність і обґрунтованість судового рішення: коментар до справи «Серявін та інші проти України» / Т. Фулей // Судова практика. - 2012. - № 2 (116). - С. 119-122. URL: [nsj.gov.ua/files/1445519923%E2%84%96%20%20%D0%A1%D0%B5%D1%80%D1%8F%D0%B2%D1%96%D0%BD.pdf](http://www.nsj.gov.ua/files/1445519923%E2%84%96%20%20%D0%A1%D0%B5%D1%80%D1%8F%D0%B2%D1%96%D0%BD.pdf)
 20. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. – Л.: ЛьвДУВС, 2018. - 212 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf>

Семінарське заняття 5

Тема 6: Судові витрати в господарському процесі

План заняття:

1. Сплата судового збору і доступ до правосуддя.
2. Правила повернення судового збору.
3. Судові витрати на професійну правничу допомогу.
4. Особливості розподілу судових витрат у господарському процесі.

Питання на самостійне опрацювання: Рішення ЄСПЛ у справі «Кройц проти Польщі». Договір про надання правничої допомоги: структура, зміст. Забезпечення витрат на правничу допомогу. Попередня оплата судових витрат. Судові витрати третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору.

Витрати, пов'язані із залученням (викликом) свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів, проведенням експертиз. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи.

Теми рефератів та есе:

1. Зарубіжний досвід визначення розміру судових витрат.
2. Судовий збір і можливе обмеження доступу до правосуддя: практика Європейського суду з прав людини останніх років.
3. Відшкодування витрат на професійну правничу допомогу в господарському судочинстві: актуальна судова практика.
4. Практика попереднього розрахунку витрат на професійну правничу допомогу для відшкодування витрат у господарському судочинстві.
5. Проблемні питання зменшення суми судових витрат на професійну правничу допомогу.
6. «Гонорар успіху»: актуальна судова практика.
7. Проблематика доказування суми судових витрат на професійну правничу допомогу за Господарським процесуальним кодексом України.
8. Розумність та реальність витрат на професійну правничу допомогу як умова їх відшкодування в судовому процесі.
9. Вплив непрофесійної поведінки адвоката на розподіл судових витрат.

Завдання

1. Чи передбачений граничний розмір компенсації за судовим рішенням витрат сторін та їхніх представників, що пов'язані з явкою до суду. Якщо так, то яким нормативним актом такий розмір встановлюється?

2. Позивач при подачі позову сплатив судовий збір. Після початку

розгляду справи по суті відповідач визнав позов у повному обсязі і суд ухвалив рішення про задоволення позову. Як у такому випадку будуть розподілені понесені позивачем витрати по сплаті судового збору?

3. Під час розгляду справи по суті сторони подали заяву про укладення мирової угоди щодо суми в 300 000 грн., яка була затверджена судом. Позивач подав заяву про стягнення з відповідача суми судового збору, сплаченої ним при поданні позову. Як слід розподілити судовий збір між сторонами?

4. Відповідач разом з поданням відзиву на позов подав попередній (орієнтовний) розрахунок суми витрат на професійну правничу допомогу в 50000 грн. На підтвердження вказаної суми відповідач надав суду договір про надання правничої допомоги, ордер та акти наданих послуг.

Позивач правом на заперечення щодо заявленої відповідачем суми судових витрат не скористався.

За результатами розгляду справи суд відмовив в позові, стягнувши з позивача на користь відповідача 35 000 грн витрат на професійну правничу допомогу. Своє рішення суд мотивував незначимістю справи для відповідача та неспіврозмірністю заявленої ним суми ціни позову в 100 000 грн.

Чи правомірно вчинив суд?

5. У січні 2018 р. Підприємство звернулося до суду з позовом до Товариства про визнання договору недійсним. Рішенням суду першої інстанції, залишеним без змін постановою апеляційного суду, у позові відмовлено.

Верховний Суд задовольнив касаційну скаргу позивача, скасував рішення судів попередніх інстанцій та прийняв нове про задоволення позову повністю. Яке рішення має прийняти касаційний суд щодо судових витрат?

6. Дайте оцінку рішенням суду про зменшення розміру витрат на професійну правничу допомогу в наступному випадку:

Суд розглянув спір між двома підприємствами про стягнення 43 612,19 грн боргу за договором про надання послуг.

У доданому до позовної заяви акті приймання-передачі наданих послуг до Договору про надання правової допомоги № 17/20 від 17.06.2021, міститься перелік виконаних адвокатом робіт загальною вартістю 10000 грн.

Враховуючи малозначність справи, а також те, що судові засідання у справі не проводились, відтак, безпосереднє представництво інтересів позивача у господарському суді адвокатом не здійснювалось, виходячи із критерію реальності адвокатських витрат (їх необхідності), а також критерію розумності, суд зменшив розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають відшкодуванню позивачу відповідачем, до 5000 грн.

7. 27.09.2021 ухвалено рішення у справі № 909/786/21, яким задоволено частково позов Товариства з обмеженою відповідальністю «Лего» до Приватного підприємства «Промінь» про стягнення боргу. Зокрема, 27.09.2021

була оголошена вступна і резолютивна частина рішення, 01.10.2021 підписано повний текст рішення суду.

Докази понесення судових витрат разом із заявою про ухвалення додаткового рішення щодо розподілу судових витрат на адресу суду направлені 05.10.2021, а отримані судом 08.10.2021.

Чи підлягає задоволенню вказана заява позивача?

8. Як установив суд при ухваленні рішення, позивач, звертаючись із позовною заявою про стягнення 406309 грн, мав сплатити судовий збір в розмірі 6094,64 грн.

Натомість при зверненні з позовною заявою до суду він сплатив судовий збір у розмірі 6122 грн.

Чи можливим є повернення позивачу надмірно сплаченої суми судового збору? В якому порядку позивач може реалізувати це право?

9. Господарський суд задовольнив позов гр. Соколенко А.В., члена Козелецького споживчого товариства, до державного реєстратора юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань Козелецької районної державної адміністрації про визнання протиправними дій та скасування реєстраційної дії.

Позивач звільнена від сплати судового збору. Чи підлягає стягненню і в якому розмірі з відповідача в дохід Державного бюджету України судовий збір у цій справі?

Нормативні акти та література:

1. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., ратифікована Законом України від 17 липня 1997р. // Урядовий кур'єр. – № 215. – 17.11.2010.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
3. Закон України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 14. - Ст. 87.
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради. – 2013. - № 27. - Ст. 282.
5. Рекомендація відносно шляхів полегшення доступу до правосуддя № R (81)7, прийнятої Комітетом міністрів Ради Європи 14 травня 1981 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_133#Text
6. Огляд практики застосування Верховним Судом Закону України «Про судовий збір» у господарських справах за жовтень 2019 року – квітень 2020 року // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KGS_10_2019_04_2020.pdf
7. Богомол О. В. Судові витрати у господарському судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / О.В. Богомол; Нац. акад.

- прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. - К., 2014. - 20 с.
8. Бурий В.О. Конституційні засади нормативного регулювання судового збору в Україні / В.О. Бурий // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. - 2020. – Т. 6. - С. 12-17.
 9. Гелецька І.О., Скиба В.М. Судові витрати: виклики сьогодення / І.О. Гелецька, В.М. Скиба // Юридичний бюлетень. – 2020. - Вип. 13. - С. 62-70. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/13/13_2020.pdf#page=62.
 10. Гладь Ю.О. Відшкодування витрат на професійну правничу допомогу у адміністративному, господарському та цивільному судочинстві: порівняльно-правовий аспект / Ю.О. Гладь // Новели цивільного процесуального законодавства: представництво: матер. Міжнар. наук.-практ. конфер.; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м.Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н.Ю. Голубєвої. – Одеса: Фенікс, 2019. – 200 с. – С. 64 — 68. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11830/%D0%93%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%8C%D0%BE%20%D0%AE%D0%BB%D1%96%D1%8F%20%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 11. Заборовський В.В., Манзюк В.В., Стойка А.В. Деякі проблемні питання розподілу судових витрат як один зі складників прав доступу до суду / В.В. Заборовський, В.В. Манзюк, А.В. Стойка // Порівняльно-аналітичне право. - 2018. - № 4. - С. 105–107.
 12. Заборовський В. В., Манзюк В. В., Стойка А. В. Сплата судового збору як можливе обмеження доступу до правосуддя під час оскарження судового рішення в порядку цивільного судочинства / В.В. Заборовський, В.В. Манзюк, А.В. Стойка // Порівняльно-аналітичне право. - 2019. - № 5. - С. 118–122.
 13. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – К.: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
 14. Свірін О.Ф. Застосування у господарському та цивільному судочинстві принципу відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення / О.Ф. Свірін // Український науковий електронний журнал. - 2018. - № 3. - С. 93-97.

Семінарське заняття 6

Тема 7: Апеляційні і касаційні скарги в господарському судочинстві. Заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами

План заняття:

1. Поняття та правове значення апеляційної скарги. Структурні елементи апеляційної скарги.
2. Поняття та правове значення касаційної скарги. Структурні елементи касаційної скарги.
3. Відзив на апеляційну та касаційну скаргу.
4. Заява про приєднання до апеляційної скарги. Доповнення, зміна/ відкликання апеляційної скарги, відмова від неї.
5. Доповнення, зміна/ відкликання касаційної скарги, відмова від неї.
6. Заяви про поновлення строку на подання апеляційної та касаційної скарги.
7. Постанова апеляційної та касаційної інстанції. Юридичне значення постанов Верховного Суду для практики правозастосування.
8. Ухвали суду на стадії апеляційного та касаційного перегляду судових рішень.
9. Порядок, мета, умови та строк подання заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими та виключними обставинами.

Питання на самостійне опрацювання: Значення та правова характеристика апеляційної скарги на ухвалу місцевого господарського суду. Ухвали суду про поновлення строку на подання апеляційної та касаційної скарги. Ухвали суду на стадії перегляду судового рішення за нововиявленими та виключними обставинами.

Підготувати реферати та есе на тему:

1. Особливості доказування на стадії апеляційного та касаційного оскарження.
2. Поняття нововиявлених обставин у практиці господарського судочинства.
3. Актуальна судова практика поновлення строку на подання апеляційної та касаційної скарги.
4. Юридичне значення висновків Верховного Суду.
5. Роль наукових висновків щодо застосування норм права для правозастосування та юридичної науки.

Практичні завдання

1. Складіть проєкт апеляційної скарги за такою фаволою рішення суду:

ПрАТ «Домобудівельний комбінат № 1» звернувся до Господарського суду м. Києва з позовною заявою про визнання недійсним з моменту укладення договору підряду на капітальне будівництво № 29/11-13 від 29.11.2017, укладеного між позивачем і ТОВ «Укрбуд Девелопмент» щодо будівництва комплексу житлових будинків з вбудованими приміщеннями за адресою: узвіз Герцена, 32 в Шевченківському районі міста Києва. Третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача - Київська міська рада.

В обґрунтування позовних вимог позивач покликається на те, що він є підрядником за вказаним договором підряду. Капітальне будівництво за договором він мав здійснювати на земельній ділянці за адресою: узвіз Герцена, 32 в Шевченківському районі міста Києва. Однак, як з'ясувалося, відповідач під час укладення спірного договору № 29/11-13 від 29.11.2017 діяв недобросовісно та з порушенням законодавства. Відповідач (замовник будівництва) на момент укладення спірного договору не володів майновими правами на земельну ділянку на узвозі Герцена, 32 у м. Києві; договір оренди земельної ділянки, укладений між відповідачем та Київською міською радою, закінчився 06.08.2017. Тому відповідач не мав права на користування земельною ділянкою та на здійснення будівництва на цій ділянці.

Суд у задоволенні позову відмовив. Він указав, що зміст договору не суперечить чинному законодавству України, договір укладений відповідно до вимог, які зазвичай застосовуються до таких договорів. Особи, які уклали цей договір, наділені необхідним обсягом повноважень. Волевиявлення учасників правочину були вільними, здійснювалися без примусу. Правочин здійснений у письмовій формі, містить усі істотні умови договору, скріплений підписами та печатками сторін.

Необхідні деталі позицій сторін і докази, якими сторони обґрунтовують свої позиції, студент визначає самостійно.

2. Складіть проєкт заяви про відкликання апеляційної скарги за фабулою справи у завданні № 1.

3. Складіть проєкт заяви Київської міської ради про приєднання до апеляційної скарги за фабулою справи у завданні № 1.

Нормативні акти та література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
2. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування розділу XII Господарського процесуального кодексу України» від 17 травня 2011 р. № 7 // <http://rada.gov.ua>.
3. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування розділу XII-1 Господарського

- процесуального кодексу України» від 24 жовтня 2011 р. № 11 // <http://rada.gov.ua>.
4. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: (третє видання, із змінами і допов. станом на 1 лип. 2011 р.): наук.-практ. комент. / В.Е. Беяневич. - К.: Юстініан, 2011. - 1160 с.
 5. Беяневич О.А. Висновки Верховного Суду щодо застосування норм права у контексті забезпечення правової визначеності / О.А. Беяневич // Беяневич В.Е., Беяневич О.А. Наукові висновки щодо застосування норм права та судова практика Верховного Суду 2018-2020 років. – К.: Юрінком Інтер, 2021. - 460 с. – С. 26 – 43.
 6. Беяневич О.А. Правова наука та судове правозастосування / О.А. Беяневич // Беяневич В.Е., Беяневич О.А. Наукові висновки щодо застосування норм права та судова практика Верховного Суду 2018-2020 років. – К.: Юрінком Інтер, 2021. - 460 с. – С. 10 – 25.
 7. Богацька Н. Особливості апеляційного провадження відповідно до проекту Господарського процесуального кодексу України / Н. Богацька // Право України. - 2017. - № 9. - С. 162 — 166.
 8. Гусаров К.В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядкух: монографія / К.В. Гусаров. — Х.: Право, 2010. — 352 с.
 9. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.
 10. Ілюпол І.М. Повноваження суду апеляційної інстанції за цивільним процесуальним законодавством України / І.М. Ілюпол // Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». – 2019. - № 3. - С. 100–113. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/3_2019/12.pdf.
 11. Колесник Р. Істотні для справи обставини як підстава для перегляду рішення господарського суду за нововиявленими обставинами / Р. Колесник // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 3. - С. 74-78.
 12. Ніколенко Л. Поняття та ознаки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у господарському судочинстві / Л. Ніколенко // Право України. - 2018. - № 7. - С. 115 — 129.
 13. Ніколенко Л. М. Перегляд судових актів у господарському судочинстві: [монографія] / Л.М. Ніколенко. – Донецьк : Юго-Восток, 2013.
 14. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – К.: ВД «Дакор», 2020. – 284 с.
 15. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. – Л.: ЛьвДУВС, 2018. - 212 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80>

%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83
%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf

16. Чундак-Дев'ян М.В. Господарський процес та зразки господарських процесуальних документів / М. В. Чундак-Дев'ян. - Ужгород, 2013. - 547с.

Семінарське заняття 7

Тема 8: Процесуальні документи на стадії виконавчого провадження

План заняття:

1. Виконавче провадження як завершальна стадія господарського процесу.
2. Наказ господарського суду і порядок його виконання.
3. Відстрочка або розстрочка виконання рішення, зміна способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови.
4. Затвердження мирової угоди у виконавчому провадженні.
5. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця.
6. Зупинення і поворот виконання рішення, постанови господарського суду.

Питання на самостійне опрацювання: Тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України як виключний захід забезпечення виконання судового рішення.

Ухвали господарського суду про: виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку; заміну сторони виконавчого провадження.

Підготувати реферати та есе на тему:

1. Проблеми застосування процедури визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню.
2. Судова практика звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, у виконавчому провадженні з виконання рішень господарських судів.
3. Зміна способу і порядку виконання рішення: актуальна судова практика.
4. Відстрочка й розстрочка виконання судового рішення: актуальна судова практика.

5. Розмежування юрисдикції господарських та адміністративних судів з розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця, іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця.
6. Проблемні питання судової практики повороту виконання рішень, постанов господарських судів.
7. Судова практика поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.
8. Практика господарських судів з тимчасового обмеження боржників у праві виїзду за межі України.

Практичні завдання

1. Підготувати скаргу на постанову державного виконавця про закінчення виконавчого провадження за такою фабулою справи:

10 березня 2021 р. постановою державного виконавця Ріпкинського відділу ДВС у Чернігівському районі Чернігівської області було відкрито виконавче провадження № 89700000 з виконання рішення Господарського суду Чернігівської області від 20.01.2021 у справі № 879/198. Вказаним судовим рішенням передбачено стягнення з Приватного підприємства «Поліграм» 47 567 грн боргу на користь Комунальної установи «Бібліотека № 1» Ріпкинської селищної ради.

Державний виконавець, не виявивши коштів на банківських рахунках боржника, закрив виконавче провадження на підставі постанови від 10 травня 2021 р. Не погодившись із цією постановою, стягувач звернувся до Господарського суду Чернігівської області зі скаргою на постанову, в якій просив суд її скасувати. У скарзі зазначено, що державний виконавець закрив виконавче провадження безпідставно, не перевірів попередньо наявність майна у боржника.

2. Скласти проєкт заяви про поворот виконання рішення суду за такою фабулою справи:

Рішенням Господарського суду м. Києва від 2 грудня 2020 р., залишеним без змін постановою Північного апеляційного господарського суду від 25 лютого 2021 р., стягнуто з Товариства з обмеженою відповідальністю «Тінторетто» на користь Приватного підприємства «Будіндустрія-1» 64200 грн основного боргу, 2102 грн судового збору.

Боржник виконав це рішення в повному обсязі, що підтверджується копією платіжного доручення № 2194 від 25 березня 2021 р.

Постановою Верховного Суду від 21 травня 2021 р. рішення Господарського суду м. Києва від 2 грудня 2020 р. та постанову Північного апеляційного господарського суду від 25 лютого 2021 р. скасовано, справу передано на новий розгляд до Господарського суду м. Києва.

Під час нового розгляду справи ухвалою Господарського суду м. Києва від 16 листопада 2021 р. позов Приватного підприємства «Будіндустрія-1» залишено без розгляду; відповідна ухвала суду не була оскаржена й набрала законної сили.

3. Скласти проєкт заяви про поворот виконання рішення суду разом із заявою про поновлення пропущеного строку на її подання за такою фабулою справи:

Рішенням Господарського суду Чернігівської області від 04.12.2017 по справі № 11/284, яке постановою Північного апеляційного господарського суду від 29.01.2019 залишено без змін, було частково задоволено позов Бахмацького районного управління освіти до ТОВ «АКМ» і стягнуто з відповідача на користь позивача 289 078 грн. На виконання рішення суду та постанови апеляційної інстанції суд видав наказ від 16.03.2019.

Рішення суду було виконано, про що свідчить постанова ВДВС Бахмацького міськрайонного управління юстиції від 01.06.2019.

За результатами розгляду касаційної скарги відповідача постановою Верховного Суду від 18.03.2020 рішення Господарського суду Чернігівської області від 04.12.2017 та постанова Північного апеляційного господарського суду від 29.01.2019 скасовані, справа направлена на новий розгляд до суду першої інстанції.

При новому розгляді справи Господарський суд Чернігівської області відмовив у задоволенні позову Бахмацького районного управління освіти (рішення від 10.10.2020). Рішення суду не оскаржувалося й набрало законної сили.

У грудні 2021 р. від відповідача надійшла заява про поворот виконання рішення Господарського суду Чернігівської області від 04.12.2017.

У заяві відповідач пояснив, що протягом осені 2021 р. вів переговори з позивачем про повернення стягнутої судом суми коштів. На початку листопада 2021 р. він отримав лист від позивача про перерахування суми боргу протягом тижня (копія додана до заяви). Однак ці кошти так і не були отримані. Через ці обставини відповідач просить суд поновити пропущений строк на подання заяви про поворот виконання рішення суду.

Задача

Згідно з рішенням Господарського суду Харківської області від 10 березня 2018 р. Приватне підприємство „Ізюмський картонний комбінат» було зобов'язано звільнити земельну ділянку Державного підприємства „Ізюм-хліб» від самочинно збудованого приватним підприємством навісу.

Під час виконання вказаного рішення господарського суду державний виконавець Ізюмського районного відділу Державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Харківській області встановив, що навіс, розташований на земельній ділянці ДП „Ізюм-хліб», за договором купівлі-продажу переданий у власність Товариству з обмеженою відповідальністю „Веселка». У зв'язку з цими обставинами державний виконавець закінчив виконавче провадження, прийнявши відповідну постанову. Рішення господарського суду виконано не було.

Чи правомірними є дії державного виконавця? Яким чином і в якому

порядку може захистити свої права у виконавчому провадженні ДП „Ізюм-хліб»?

Чи міг державний виконавець зобов'язати ТОВ „Веселка» звільнити земельну ділянку від навісу?

Чи може Державне підприємство „Ізюм-хліб» звернутись до Господарського суду Харківської області із заявою про зміну способу виконання рішення суду від 10 березня 2018 р. шляхом зобов'язання звільнити земельну ділянку не ПП „Ізюмський картонний комбінат», а ТОВ „Веселка»?

Нормативні акти та література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. в редакції від 3 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 48. - Ст. 436.
2. Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 5 червня 2012 р. // Відомості Верховної Ради. - 2013. - № 17. - Ст. 158.
3. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 2 червня 2016р. // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 29. - Ст. 535.
4. Закон України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 р. // Відомості Верховної Ради. - 2016. - № 30. - Ст. 54.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконавчого провадження» від 26 грудня 2003 р. № 14 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-03#Text>
6. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України» від 17.10.2012 № 9 // Вісник господарського судочинства. - 2012. - № 6.
7. Інформаційний лист Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням господарськими судами Закону України «Про виконавче провадження»» від 28 січня 2016 р. № 01-06/131/16 // Вісник господарського судочинства. – 2016. - № 1.
8. Журавльов Д.В., Бесчастний В.М., Грудницька С.М. Процесуальні документи: цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні. Заяви, позовні заяви, клопотання, інші документи. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 232 с.
9. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Листи, скарги, заяви, відзиви на позовні заяви, оскарження судових рішень. Станом на 2017 рік / Упоряд.: Грудницька С.М., Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В. – К.: ЦУЛ, 2017. – 80 с.
10. Ніколенко Л. М., Іванюта Н.В. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко, Н.В, Іванюта. – К.: ВД «Дакор»,

2020. – 284 с.

11. Отрош І., Бойко Р. Запровадження інституту визнання рішення суду нечинним як спосіб подолання прогалин у господарському процесуальному праві / І. Отрош, Р. Бойко // Вісник господарського судочинства. - 2016. - № 1. - С. 127 — 131.
12. Петров В.С. Щодо поняття способу і порядку виконання рішення господарського суду / В.С. Петров // Вісник господарського судочинства. - 2015. - № 3. - С. 154 — 161.
13. Святогор О.А. Правове регулювання виконання рішень господарського суду: постановка проблеми / О.А. Святогор // Економіка та право. Серія «Право». - 2015. - № 2 (41). - С. 45 — 52.
14. Сергієнко Н. До питання визнання наказу господарського суду таким, що не підлягає виконанню / Н. Сергієнко // Підприємництво, господарство і право. – 2012. - № 7. – С. 75 – 78.
15. Цивільно-процесуальні документи у позовному провадженні (зразки оформлення): навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк. – Л.: ЛьвДУВС, 2018. - 212 с.
URL:
<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2629/1/%d0%b7%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%ba%d0%b8%20%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%96%d0%b2-2.pdf>

3 ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та ознаки господарських процесуальних документів.
2. Види процесуальних документів.
3. Структурні елементи позовної заяви, що подається до господарського суду.
4. Оформлення позовної заяви в господарському процесі.
5. Об'єднання позовних вимог: поняття, підстави об'єднання та мета.
6. Оформлення відмови від позову.
7. Поняття та правова характеристика відзиву на позовну заяву.
8. Відповідь на відзив відповідача: особливості змісту й оформлення.
9. Оформлення заперечення на відповідь на відзив.
10. Способи захисту прав у господарському суді: поняття і види, правове регулювання.
11. Поняття належного та ефективного способу захисту прав та інтересів.
12. Зустрічний позов у господарському процесі.
13. Зміна позову в господарському процесі.
14. Пояснення третьої особи, що не заявляє самостійних вимог на предмет спору, щодо позову або відзиву на позовну заяву.
15. Заява про залучення до участі в справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору: форма, зміст, порядок подання.
16. Превентивний судовий захист прав та інтересів.
17. Види заяв з процесуальних питань та загальні вимоги до них.
18. Оформлення заперечень на заяви і клопотання іншої сторони у справі.
19. Випадки подання заяв і клопотань за ГПК України.
20. Заяви про відвід судді/ секретаря судового засідання: суб'єктний склад; підстави відводу; форма заявлення відводу; зміст заяви; момент подання заяви.
21. Вмотивованість заяви про відвід.
22. Обставини, що викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді: судова практика.
23. Повернення заяв, клопотань судом.
24. Особливі підстави повернення позовних заяв прокурорів.
25. Мирова угода у господарському процесі: поняття, концепції мирової угоди. Особливості, умови та зміст мирової угоди.
26. Штраф у господарському судочинстві як захід господарсько-процесуальної відповідальності.
27. Забезпечення доказів. Допит свідків як засіб забезпечення доказів.
28. Позовна давність і документи, пов'язані із застосуванням наслідків її спливу.
29. Представництво в господарському процесі: поняття, правова природа. Документи, які підтверджують повноваження представників сторін та інших учасників справи.

30. Оформлення ордерів та довіреностей, що підтверджують повноваження представників у господарському процесі: законодавчі вимоги та судова практика.
31. Договір про надання правової допомоги: значення у відносинах представництва.
32. Особливості представництва неповнолітніх і малолітніх осіб у господарському процесі.
33. Самопредставництво в господарському процесі. Документи, які підтверджують повноваження особи на представництво інтересів юридичної особи в порядку самопредставництва: законодавство і судова практика.
34. Поняття, ознаки і види заходів забезпечення позову.
35. Підстави для застосування заходів до забезпечення позову.
36. Заява про забезпечення позову.
37. Інститут зустрічного забезпечення позову.
38. Заява про вжиття зустрічного забезпечення позову.
39. Сплата судового збору і доступ до правосуддя.
40. Судові витрати на професійну правничу допомогу: основні складові, порядок підтвердження і відшкодування.
41. Попередній розрахунок витрат на професійну правничу допомогу: поняття, юридичне оформлення.
42. Доказування суми судових витрат на професійну правничу допомогу, про відшкодування якої заявляє учасник справи.
43. Договір про надання правничої допомоги: зміст, юридичне значення в питанні відшкодування судових витрат.
44. Розмір та співмірність витрат на правничу допомогу: поняття, позиції Верховного Суду.
45. Зменшення суми судових витрат на професійну правничу допомогу: підстави, оформлення відповідного клопотання; правові позиції Верховного Суду.
46. Забезпечення витрат на правничу допомогу.
47. Розподіл судових витрат у господарському процесі.
48. Особливості розподілу суми витрат на професійну правничу допомогу.
49. Значення заперечень учасників справи щодо розподілу (співмірності) судових витрат.
50. Поняття «гонорару успіху». Правові позиції Верховного Суду щодо «гонорару успіху».
51. Підстави та основні правила повернення судового збору в господарському судочинстві.
52. Форма та порядок подання заяви про повернення судового збору.
53. Поняття і види судових актів у господарському процесі.
54. Законна сила судового рішення.
55. Вимоги, яким має відповідати рішення господарського суду (загальні та спеціальні вимоги).
56. Поняття рішення суду в господарському процесі. Питання, які вирішує

- суд під час ухвалення рішення суду.
57. Структура рішення суду.
 58. Ухвали господарського суду: поняття, зміст, класифікація ухвал.
 59. Ухвали, що оформлюються у формі окремого процесуального документа.
 60. Правова природа окремої ухвали.
 61. Додаткове рішення, роз'яснення і виправлення рішення господарського суду.
 62. Постанови господарських судів.
 63. Вимоги до заяви про видачу судового наказу.
 64. Оформлення судового наказу.
 65. Заява про скасування судового наказу.
 66. Поняття, структурні елементи та правове значення апеляційної скарги в господарському процесі.
 67. Вимоги до оформлення й порядок подання апеляційної скарги на рішення місцевого господарського суду. Строк подання апеляційної скарги.
 68. Заява про поновлення строку на подання апеляційної скарги.
 69. Поняття та правова характеристика відзиву на апеляційну скаргу.
 70. Заява про приєднання до апеляційної скарги. Доповнення, зміна/ відкликання апеляційної скарги, відмова від неї.
 71. Значення та правова характеристика апеляційної скарги на ухвали місцевого господарського суду.
 72. Поняття, структурні елементи та правове значення касаційної скарги в господарському процесі.
 73. Вимоги до оформлення й порядок подання касаційної скарги.
 74. Доповнення, зміна/ відкликання касаційної скарги, відмова від неї.
 75. Поняття та правова характеристика відзиву на касаційну скаргу.
 76. Порядок, мета, умови та строк подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими та виключними обставинами.
 77. Виконавче провадження як завершальна стадія господарського процесу.
 78. Наказ господарського суду: поняття, структура, форма та зміст.
 79. Відстрочка або розстрочка виконання рішення, зміна способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови.
 80. Затвердження мирової угоди у виконавчому провадженні.
 81. Оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця
 82. Зупинення і поворот виконання рішення, постанови господарського суду.